

UREDNIŠTVO PODJETJE NAROČANJE OGLAŠEVANJE ARHIV

MLADINA

DIGITALNIH VIDEOKAMER

Mladina 42 / 2005

UVODNIK

MANIPULATOR

IZJAVE TEDNA

ROLANJE PO SCENI

TEMA

INTERVJU

SLOVENIJA

NARAVA IN DRUŽBA

KULTURA

FILM

KNJIGE

PLOŠČE

KONZUM

PAMFLET

KOLUMNA

TRANSNACIONAL

POD ČRTO

RODEO

STRIP

MLADINAMIT

TRGOVINA

KONZUM

DIAREJA

PROGLAS

IGRE

DUPLERICE

NATO KVIZ

© MLADINA 2000-2005

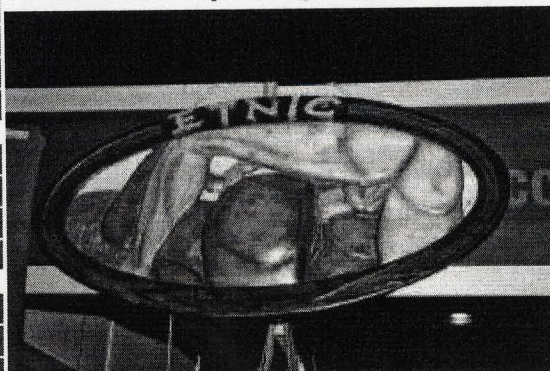
ARHIV KULTURA

17. oktober 2005

porno art

Seksualnost, umetnost in cenzura

O šarmu pornografije v umetnosti in prekletstvu umetnosti v pornografiji

Žanrsko profilirana suha roba

foto: Max Modic

"Naša čudovita dežela, skoraj 230 let branik demokracije, se spreminja v fašistično državo," je v uvodniku oktobrskega Hustlerja z naslovom *The F Word* zapisal njegov ustanovitelj in urednik z neprekinjenim enaintridesetletnim stažem **Larry Flynt**. "Eno najbolj očitnih znamenj, da trditev drži, so republikanski napadi na naše pravosodje, ki jih z roko v roki s fundamentalistično religiozno desnico odkrito ter z namenom diskreditiranja vršita kongresnik Tom DeLay in senator Bill Frist. Brez pravosodja zgubimo zaščito sodišč. Brez sodišč ostanemo nemočni pred vlado, ki verjame, da je bil Jezus republikanec. V Ameriki ima fašizem krščansko obličje." Drži, med prioritete dejavnosti sedanje administracije ne spadajo več lov na **Osamo Bin Ladna**, odpravljanje posledic orkanskega divjanja o New Orleansu ali skrb za vrnitev ameriških vojakov, ki v Iraku cepajo kot muhe. Med urgentne dejavnosti sedanje administracije spada boj proti obscenosti. Tako vsaj piše v okrožnici, ki je pred kratkim z vrhovnega štaba FBI romala na vse izpostave širom po ZDA. Posebni oddelki v ustanavljanju bodo na pobudo generalnega državnega tožilca, ultra konservativnega **Alberta R. Gonzalesa**, začeli pospešeno zbirati dokaze proti novim falangam teroristov, ki pretijo ameriškim ognjiščem, družinam in otrokom, to pa so proizvajalci in odjemalci spornih in obscenih vsebin. Kaj je sporno in kaj obsceno, bodo kakopak odločali **Hitri Gonzales** in njegovi križarji, kar dolgoročno gledano pomeni, da se bo že tako dolg spisek ameriških

↑ ↓ LISTAJ ←

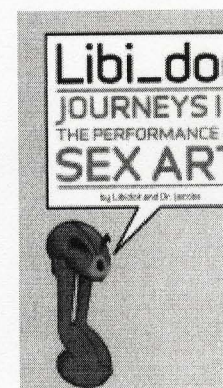
NAPREDNO ISKANJE

POŠLJI NATI

Da bo iz malega zra veliko

Tako pornografija k umetnosti namreč povzroči spolno vznburjenje. Brez sei dvoma posamezniki lahko vznburjajo tud določeni spolno obarvani opisi iz svetega pisma.

Copyright (c) 2005 Mladina d.d.

Razmnoževanje ali uporaba besedila ali dela besedila je prepovedana, razen pisnem soglasju Mladine d.d.

zveznih držav, v katerih ni dovoljeno tržiti ali po pošti pošiljati (niti za osebno uporabo!) pornografske literature in drugih spolnih pripomočkov, še podaljšal. Ali drugače, na domnevno enotnem ozemlju ZDA, deklarirane izvoznice prvovrstne demokracije in neumorne zagovornice enakosti pred zakonom, vas denimo v Arizoni ali Utahu sodno preganjajo, če naročite Hustler ali Penthouse, ki ju lahko prebivalci Kalifornije ali New Yorka nemoteno kupujejo. Vem, kaj se sprašujete: če ZDA tako primitivno diskriminirajo lastne državljane, kako diskriminirajo šele tiste, ki jim svoj model demokracije izvažajo. O obscenosti in (ne)primernosti materiala kajpada odločajo lokalni šerifi, ki vas lahko trdo primejo tudi v primeru, če bi naročili kakšno specializirano strokovno literaturo, recimo *Libi_doc* s podnaslovom *Journeys in the Performance of Sex Art*, ki je prejšnji teden izšla pri Maski, zavodu za založniško, kulturno in producentsko dejavnost. Njena avtorica profesorica **Katrien Jacobs**, asistentka na City University v Hong Kongu, deluje kot aktivistka na področju digitalne umetnosti in kulture ter predava in objavlja študije s področja spletne pornografije, seksualne umetnosti in cenzure, doktorirala pa je na temo raztelesenja mitov v performansu in body artu iz šestdesetih in sedemdesetih let.

No, preden prelistamo knjigo in preverimo, zakaj bi v njeni prisotnosti vsak fundamentalistični šerif zgrabil za revolver, priložnostno obnovimo diskurz o razliki med erotiko in pornografijo, tokrat iz strokovne ženske perspektive. "*Ker menim, da izraza 'erotika' in 'pornografija' nista različna, pač pa izražata moralne sodbe, ki niso univerzalne, bom uporabljala izraz erotika za vse gradivo, ki vključuje eksplicitne opise ali reprezentacije spolnih aktivnosti,*" je že na začetku osemdesetih zapisala ameriška psihologinja in spolna terapevtka **Pat Califia** ter dodala, da je vsa erotika izziv za puritanski vpliv naše, zahodne kulture, saj ogroža tiste institucije, posameznike in posameznice, ki hočejo, da bi bila spolnost v službi države ter pod njenim nadzorom. "*Vsaka skupina, ki hoče izvajati fašistični nadzor nad človeškimi življenji, bo poskušala nadzorovati spolnost. Bistveni del tega nadzora je zatiranje eksplicitnih podob spolnega akta, še posebno tistih, ki spodbujajo užitek in nekonformizem ali kažejo različnost in individualnost.*"

Porno senzibilnost

Knjiga Katrien Jacobs je zanimiv in pitoresken zbornik, ki na 270 straneh prinaša avtorske potopise, umetelno elektronsko korespondenco ter artistično ekspliciten fotografski, stripovski in v vseh pogledih ilustrativen material, ki v obliki več kot stotih reprodukcij spremlja navdahnjene pogovore z

mednarodno pisanim izborom umetnikov in umetnic oziroma ustvarjalk in ustvarjalcev, aktivnih na področju seksualne umetnosti in porno arta. Posebnost knjige je avtoričin dvojni pristop do obravnavanih tematik. Jacobsova se je med pisanjem knjige vživela, da ne rečem razcepila, v dve osebnosti, ki na umetnike in njihovo umetnost pogledata iz dveh različnih zornih kotov. Prva oseba je neobremenjeno zvedava Libidot, ki v slogu raziskovalne novinarke potuje po svetu, odkriva specializirane artiste in spoznava njihova dela, druga pa je strogo akademski Dr. Jacobs, ki čemi za svojim računalnikom in romarski Libidot pošilja elektronska poročila s suhoparnimi znanstvenimi komentarji njenega potovanja in ustvarjanja. Od tu tudi sestavljena v naslovu knjige: *Libi_doc*. Skratka, avtorica nam določen umetniško avtorski fenomen osvetli z emocionalno subjektivnega in racionalno akademskega stališča, ne da bi bralca pri tem zamorila ali utrudila z dešifriranjem filozofskega izrazoslovja oziroma hermetičnih intelektualnih referenc, ki denimo preobtežijo pred tremi leti izdano knjigo **Amelie Jones** *Body Art - uprizarjanje subjekta*. Slednja je sicer prevedena v slovenščino, vendar se je skozi jo v primerjavi z *Libi_doc*, ki je objavljena samo v angleškem izvirniku (kar je hkrati tudi njena poglobljena pomanjkljivost), neprimerno težje prebijati.

Dvoedina Katrien Jacobs v svojem zborniku spoznava in raziskuje 27 izstopajočih sodobnih umetnikov z različnih koncev sveta, ki svoje poslanstvo izpolnjujejo z raznorodnim obravnavanjem seksualno in pornografsko inspiriranih tematik. Rdeča nit, ki povezuje izbrane ustvarjalce, sta njihova odpadniško uporniška senzibilnost ter odrinjenost na rob osrednjih prostorov kulturno umetniškega izraza, pa naj gre za performans, literaturo, fotografijo ali spletno ustvarjanje. Jacobsova intervjuje ustvarjalce, ki živijo in delajo na Nizozemskem, Japonskem, v Avstraliji, Belgiji, ZDA, na Tajvanu, v Veliki Britaniji, Turčiji in Sloveniji, pripovedujejo pa v glavnem o radikalnih spremembah na področju digitalnih medijev, o moči ekshibicionizma in ekscesa ter o cenzuri in družbenem zavračanju njihovega dela. Med zanimivejše performerje se med drugimi uvršča amsterdamski par **Zoot in Genant**, razvpit po sitofilskih performansih kot *Anal Restaurant* (tlačenje pire krompirja v anus in risanje z njim po platnu, potem ko ga performer ali performerka iztisne iz sebe), *Oysterbarpiece* (srkanje ostrig iz Genantine razprte vagine, medtem ko ona fotografira 'jedca') ali *Pissy Pyramid*, ki ga je na video posnel japonski *porn art* režiser **Yuki Kitano**, izgleda pa tako, da vsak od nastopajočih artistov najprej popije tri litre vode, nato stopijo drug drugemu na ramo in čim bolj umetniško odtočijo urin iz sebe. Avstralijo zastopajo videast **Ian Haig**, ki ustvarja pod vplivom režiserja **Davida Cronenberga**, in njegove ideje o novih, neznanih, mutantskih

erogenih conah in dražljivih organih človeškega telesa, ki nastajajo v procesu evolucije in se morajo šele izoblikovati. Američan **Isaac Leung** je s pomočjo računalniške kamere ustvaril instalacijo z naslovom *The Impossibility of having Sex with 500 Men in One Month. I am an Oriental Whore*; Leung sedi gol za računalnikom, brska po spletu, nabira fotografije in drka. **Niki Kuo** s Tajvana se na svojih fotografijah posveča androgini kot "eni najpopolnejših oblik življenja", **Ismail Necmi** iz Istanbula pa v projektu *Recycled Gay Porn* sebi in fascinaciji nad lastno homoseksualnostjo v žanrskih položajih. Slovenske seksualne barve v poglavju *Mystify the Body, Elevate the Mind* v sliki in besedi zastopajo **Jurij Krpan** in repertoar Kapelice, mojster vaginalnega cvetja **Rajko Bizjak**, morbidni perfekcionista **Goran Bertok** ter svečenici porno kiča **Eclipse**.

Artcore

Umetnost seksa oziroma postopno brisanje ločnic med umetnostjo in profesionalno pornografsko produkcijo je bila tudi ena od poglavitnih debatnih iztočnic letošnjega mednarodnega festivala erotičnega filma v Barceloni, ki je pod kratico Ficeb (*Festival Internacional de Cine Erotico de Barcelona*) med 5. in 9. oktobrom potekal že trinajsto leto zapored. Barcelonski erotični sejem se od sorodnih prireditev razlikuje v treh pogledih: prvič, je najbolj ekspliciten in ničesar ne prepušča domišljiji. Na vseh prizoriščih poteka seks v živo, bodisi v obliki performansov bodisi v obliki pornografskih avdicij in snemanj. Drugič, ponaša se s tradicionalno najvišjim deležem ženske publike. Letos je bilo med nekaj manj kot 52.000 obiskovalci dobrih 25 odstotkov pripadnic lepšega spola. In tretjič, osrednje dogajanje v dvorani La Farga nadgradi s številnimi obfestivalskimi dejavnostmi, srečanji, forumi in retrospektivami, ki se jih poleg žanrskih ikon udeležujejo tudi častni gostje. Letos je bila med njimi pisateljica **Valerie Tasso**, avtorica *Nimfomanke* in *Razvratnega Pariza*, ki ju imamo tudi v slovenskem prevodu. Njena prisotnost na Ficebu je predstavljala enega od viškov retrospektive španske erotične umetnosti in zgodovine španskega pornografskega filma.

Med vprašanji, ki so jih izpostavljali prisotni tako iz novinarskih vrst kot iz vrst profesionalnih porno filmarjev, je bilo največkrat slišati tistega, kje se konča umetnost in začne pornografija - ter obratno - in kdo o tem odloča. Tako pornografija kot umetnost namreč povzročita spolno vznburjenje. Brez sence dvoma posameznika lahko vznburjajo tudi določeni spolno obarvani opisi iz Svetega pisma. To, da se pornografija načrtno osredotoča na vznburjanje, torej ne more

biti razlog, da ji ne bi priznali umetniškega statusa, če bi se zanj potegovala. Konec koncev sta некоč tudi policijski triler in znanstvena fantastika veljala za marginalni, ničvredni zvrsti, da ne naštevamo knjig, ki so morale zgoreti po diktatu Cerkve in takih ali drugačnih moralnih večin ter avtoritet s področja umetnosti. **Laura Kipnis**, ena od soavtoric zmerne feminističnega zbornika *Dirty Looks: Women, Pornography, Power*, ki je izšel pri Britanskem filmskem inštitutu, namreč piše, da je vzdrževanje diskurza o razliki med umetnostjo in pornografijo izključno v interesu visoke umetnosti, ki se trudi ohranjati razredno razslojenost družbe. "Umetnost v resnici nikoli ne more biti revolucionarna, če je edino, kar spodbuja, zagotavljanje buržoaznega statusa vzvišenosti nad materialnostjo vsakdanjega življenja." Se pravi, še dobro, da imamo pornografijo. Če je ne bi bilo, bi si jo morali izmisliti, saj stebri družbe, mnenjski voditelji in ostali snobi v nasprotnem primeru ne bi vedeli, kaj jim je lahko všeč in kaj ne.

Max Modic

Komentarje lahko objavljalo le registrirani uporabniki.

Če še niste registrirani, opravite brezplačno registracijo »

Če ste že registrirani, se prijavite spodaj:

Email:

Geslo:

pozabljeno geslo?

Prijava

Komentarji vsebujejo mnenja bralcev Mladine in uporabnikov spletnih strani www.mladina.si. Komentarji in odgovori delavcev in sodelavcev družbe Mladina d.d. so posebej označeni. Možnost komentiranja na spletnih straneh www.mladina.si je namenjena spodbujanju javne debate, izmenjavi mnenj in odzivom na članke in druge prispevke v tedniku Mladina.

Uredništvo spletnih strani si pridržuje pravico zavrniti objavo komentarjev ali delov komentarjev v primerih, ko so ti žaljivi, če spodbujajo kakršnokoli nestrpnost, so v nasprotju s predpisi v Republiki Sloveniji ali navajajo oziroma napotujejo na protipravna dejanja in ravnanja. Uredništvo spletnih strani odloči o času in načinu objave posameznega komentarja.

Mladina d.d. ne odgovarja za objavljena mnenja in komentarje bralcev in uporabnikov spletnih strani www.mladina.si.